

რამდენიმე სიტყვა დიმიტრი
ყიფიანის „ახალი ქართული
გრამმატიკის“ შესახებ

A Few Words on Dimitri Kipiani's "New
Georgian Grammar"

გიორგი გოგოლაშვილი
George Gogolashvili

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

არნოლდ ჩიქობავას სახელობის ენათმეცნიერების ინსტიტუტი
Arnold Chikobava Institute of Linguistics

საკვანძო სიტყვები: ქართული ენა, გრამატიკა, სკოლა
Key words: Georgian language, grammar, school

XIX საუკუნეში ქართული ენის რამდენიმე პრაქტიკული სახელმძღვანელო შეიქმნა. მათ შორის გამორჩეულია ცნობილი მოღვაწის, დიმიტრი ყიფიანის, „ახალი ქართული ენის გრამმატიკა“, რომელიც გამოიცა 1882 წელს. წიგნი განსხვავდება ყველა წინამორბედისაგან შესრულების სტილითა და მეთოდოლოგიით: სახალისო, დიალოგის პრინციპზეა აგებული მსჯელობა და ურთიერთობა მოსწავლეებთან („მამისა“ „შვილებთან“) და კითხვა-ჩაკითხვის მეთოდით საუბრობს რთულ გრამატიკულ საკითხებზე.

მთავარი პრინციპები დ. ყიფიანისა არის „ეროვნულობა“ და „ზნეობრიობა“; ამ პრინციპებით განმარტავს გრამატიკულ ტერმინებსა თუ ცნებებს...

სახელმძღვანელოში, განსაკუთრებით ზმნის ნაწილში, არის მრავალი საინტერესო დაკვირვება, მიგნება, რომელთაც დღესაც არ დაუკარგავს მნიშვნელობა.

ღიგეხაგუხა:

შანიძე, ა. (1998). დიმიტრი ყიფიანი როგორც გრამატიკოსი, ქართველურ ენათა სტრუქტურის საკითხები, VII, 300-305. თბილისი: გამომცემლობა „ქართული ენა“.

ჩიქობავა, არნ. (1998). დიმიტრი ყიფიანი და ქართული ენის თავისებურებათა საკითხი, ქართველურ ენათა სტრუქტურის საკითხები, VII, 306-314. თბილისი: გამომცემლობა „ქართული ენა“.

ყიფიანი, დ. (2019). თხზულებანი, ტ. IV. თბილისი: გამომცემლობა „კოლორი“.

Several practical textbooks of the Georgian language were created in the 19th century. Among them "Grammar of the New Georgian Language" by a famous figure, Dimitri Kipiani, published in 1882 is distinguished. The book differs from all the previous publications in its style and methodology: dialogue-based discussion and interaction with students ("father's one" to "children") is so much fun and it uses a question-and-answer method to explain complex grammatical issues.

D. Kipiani's main principles are "being national" and "morality"; he uses these principles to explain grammatical terms or concepts. . .

In the textbook, especially in the verb part, there are many interesting observations, findings which have not lost their topicality even today.

References:

- Shanidze, A. (1998). Dimitri Qipiani rogoris gramatikosi. [Dimitri Kipiani as a Grammarian]. Issues of the Structure of Kartvelian Languages, VII, 300-305, Tbilisi: Publishing House "Kartuli Ena".
- Chikobava, Arn. (1998). Dimitri Qipiani da kartuli enis taviseburebata sakitkhi. [Dimitri Kipiani and the Issue of Peculiarities of the Georgian Language]. Issues of the Structure of the Kartvelian Languages, VII, 306-314, Tbilisi: Publishing House "Kartuli Ena".
- Kipiani, D. (2019). Tkhzulebani. [Works]. Vol. IV. Tbilisi: Publishing House "Kolori".